

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Co/107/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819202172
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3819202172.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s. so sídlom Žilina, Hodžova č. 11, IČO 31 575 951, proti žalovanému: S. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., E. č. XXX/XXX, resp. K., L. XX, o zaplatenie 5.840,56 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 14. októbra 2019, č.k. 15Csp/41/2019-107, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.386,31 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
II. Rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti výroku II. p o t v r d z u j e .
III. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.840,56 eur s úrokom 153,41 eur, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne: z nezaplatenej istiny 5.870,56 eur od 14.02.2018 do 17.07.2018; z nezaplatenej istiny 5.860,56 eur od 18.07.2018 do 15.08.2018; z nezaplatenej istiny 5.850,56 eur od 16.08.2018 do 14.09.2018; z nezaplatenej istiny 5.840,56 eur od 15.09.2018 do zaplatenia; úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 153,41 eur od 14.02.2019 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70,14 %. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia istiny 5.840,56 eur spolu s príslušenstvom na tom základe, že so žalovaným jeho právny predchodca Sberbank Slovensko, a.s. uzatvoril úverovú zmluvu, ktorú žalovaný porušil, následkom čoho bol vyzvaný žalobcom na predčasné zosplatenie dlhu, ktorý žalovaný žalobcovi neuhradil. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že medzi stranami sporu došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný nesplácal poskytnutý úver riadne a včas, dostal sa s platbami do omeškania. Nakoľko nedošlo zo strany žalovaného k dobrovoľnému a včasnému plneniu, súd ho zaviazal na úhradu dlžnej pohľadávky vo výške 5.840,56 eur spolu s príslušenstvom, ktoré bolo určené v súlade s § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z., platného v rozhodnom čase, pričom zohľadnil platby žalovaného po 10 eur zaplatené po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Vo zvyšku súd žalobu zamietol vzhľadom k tomu, že úrok vo výške 10,79 % ročne, z nezaplatenej istiny patrí žalobcovi iba do predčasného vyhlásenia splatnosti úveru, keď mal za to, že zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia žalobcovi nepatrí a vzniká mu iba právo na úrok z omeškania. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti zamietajúcej časti tohto rozsudku a proti trovám konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Konštatoval, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len

poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so základnými úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník je povinný platiť ich od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote, alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Rozhodovacia prax a aj odborná literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté, tak ako to vyplýva z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Využitie práva veriteľa na zosplatnenie mení len splatnosť úveru, t.j. peňazí, nie ich cenu vyjadrenú v úroku a nemôže samo o sebe veriteľovi privodiť zhoršenie jeho práv. Poukázal v tejto súvislosti na viaceré rozhodnutia súdov. K výroku o náhrade trov konania namietal, že mu súd priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 70,14 %, keď pri posudzovaní úspechu a neúspechu v konaní prihliadal nielen na úspech v konaní v časti istiny, ale aj príslušenstva. Súd pri výpočte náhrady trov konania postupoval nesprávne, pretože ak sú úroky len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada. Na tomto základe žiadal odvolací súd, aby rozhodnutie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalovaného zaviazal uhradiť mu dlžnú sumu do troch dní od právoplatnosti rozsudku a prizná mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutej časti podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. z časti podľa § 388 CSP zmeniť a z časti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. odvolaním napadnutý nebol, preto je v tejto časti právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

6. Žalobca podaným odvolaním napadol záver súdu prvej inštancie o nepriznaní zmluvných úrokov vo výške 10,79 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 5.840,56 eur od 14.02.2018, teda po zosplatnení, až do zaplatenia. Dôvodil, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.

7. Otázka existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení je predmetom dlhodobej odbornej diskusie. Rozhodovacia prax súdov sa k tejto otázke stavala rôzne a nejednotne, nakoľko táto otázka nebola riešená dovolacím súdom (Najvyšší súd SR), ktorý by túto nejednotnú prax zjednotil. Dňa 16.06.2020 však Najvyšší súd SR vydal uznesenie sp. zn. 5Cdo 42/2020, v ktorom riešil túto otázku a zaujal k nej jednoznačný postoj. Závery z tohto rozhodnutia musia byť aplikované na tento prípad; odvolací súd úvodom z tohto dôvodu odkáže na jeho kľúčové argumenty.

8. Najvyšší súd SR dôvodil, že pokiaľ dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, následkom čoho došlo k jeho zosplatneniu, platí, že „neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou, dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinnosti profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania“ (bod 21. citovaného rozhodnutia).

9. Ďalej Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zdôraznil, že inštitút zosplatnenia slúži na ochranu veriteľa, pričom „podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania“ (bod 22. citovaného rozhodnutia). Preto Najvyšší súd SR prijal záver, že „dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednaní, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo“ (bod 22. citovaného rozhodnutia).

10. Najvyšší súd SR však upozornil, že pre spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zosplatenia istiny, nakoľko „dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší“ (bod 23.1 citovaného rozhodnutia). Takéto dojednanie „ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ“ (bod 23.2 citovaného rozhodnutia).

11. Tieto argumenty následne viedli Najvyšší súd SR k záveru, podľa ktorého „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“ (bod 24. citovaného rozhodnutia).

12. Odvolaciu otázku, či patrí žalobcovi zmluvný úrok i po zosplatení do zaplatenia istiny úveru, treba posúdiť, ako bolo zdôraznené v bode 7. tohto rozhodnutia, optikou týchto záverov Najvyššieho súdu SR, z ktorých vyplýva, že veriteľovi náleží úrok i po predčasnej splatnosti úveru. Neprináleží mu však zmluvný úrok až do úplného zaplatenia istiny, ale iba do termínu konečnej splatnosti úveru, ktorý bol v tomto prípade dohodnutý v zmluve o úvere na deň 25. apríl 2020, nakoľko pri riadnom plnení povinností by dlžník túto sumu zaplatil ako cenu peňazí. Odvolací súd preto priznal tento úrok žalobcovi iba do termínu v zmluve pôvodne dohodnutého k termínu splatnosti. Na tomto základe odvolací súd zmenil napadnutý výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 1.386,31 žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Táto suma predstavuje dohodnutý zmluvný úrok 10,79 % ročne zo sumy nezaplatennej istiny 5.870,56 eur od 14.2.2018 do 17.7.2018, zo sumy nezaplatennej istiny 5.860,56 eur od 18.7.2018 do 15.8.2018, zo sumy nezaplatennej istiny 5.850,56 eur od 16.8.2018 do 14.9.2018 a zo sumy nezaplatennej istiny 5.840,56 eur od 15.9.2018 do dňa dohodnutej splatnosti úveru, teda do 25. apríla 2020. Nakoľko však je nárok žalobcu napadnutým výrokom II. rozsudku súdu prvej inštancie správne zamietnutý v časti zmluvného úroku po dni pôvodne dohodnutého termínu splatnosti až do úplného zaplatenia istiny, odvolací súd túto časť výroku II. ako vecne správnu potvrdil.

13. O trovách konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP nasledovne:

14. Žalobca podanou žalobou žiadal priznať (i) istinu vo výške 5.840,56 eur, (ii) zmluvný úrok vo výške 153,41 eur, (iii) úrok 10,79 % ročne z nezaplatennej istiny 5.870,56 eur od 14.02.2018 do 17.07.2018, z nezaplatennej istiny 5.860,56 eur od 18.07.2018 do 15.08.2018, z nezaplatennej istiny 5.850,56 eur od 16.08.2018 do 14.09.2018, z nezaplatennej istiny 5.840,56 eur od 15.09.2018 do zaplatenia, (iv) úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 5.870,56 eur od 14.02.2018 do 17.07.2018, z nezaplatennej istiny 5.860,56 eur od 18.07.2018 do 15.08.2018, z nezaplatennej istiny 5.850,56 eur od 16.08.2018 do 14.09.2018, z nezaplatennej istiny 5.840,56 eur od 15.09.2018 do zaplatenia, (v) úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 153,41 eur od 14.02.2018 do zaplatenia. Platí, že pre posudzovanie pomeru úspechu a neúspechu strán sporu v konaní je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine, pričom sa prihliada na príslušenstvo, ak ho žalobca v žalobe kapitalizuje. Odvolací súd preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vychádzal iba z kapitalizovaného úroku a istiny. Žalobca podanou žalobou žiadal priznať mu sumu 5.840,56 eur titulom istiny, vyčíslený úrok v sume 153,41 eur a kapitalizované úroky zo sumy nezaplatennej istiny 5.870,56 eur od 14.2.2018 do 17.7.2018, zo sumy nezaplatennej istiny 5.860,56 eur od 18.7.2018 do 15.8.2018, zo sumy nezaplatennej istiny 5.850,56 eur od 16.8.2018 do 14.9.2018 a súd tieto sumy žalobcovi priznal. Na základe § 255 ods. 1 CSP preto žalobcovi patrí nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu proti žalovanému. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštancie.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).